

8 # 4. 6 # 82

26

KBR3110
.S364
1754
v.1
c.1

1080045751

R. P. THOMAS
SANCHEZ
DE
SANCTO MATRIMONIO
SACRAMENTO

R. P. THOMÆ

SANCHEZ

DE

SANCTO MATRIMONII

SACRAMENTO.

Proleg.

VENETI

NICOLAUS

R. P. THOMÆ
SANCHEZ

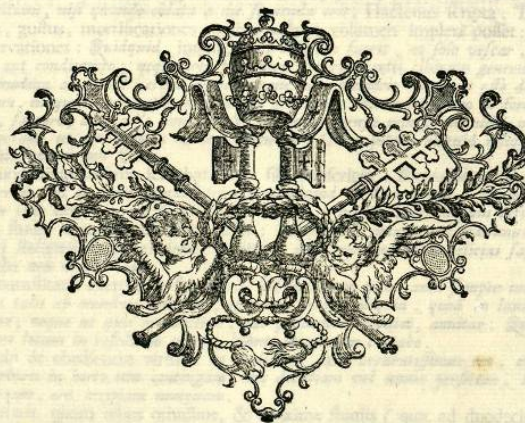
COR DUBENSIS, E SOCIETATE JESU,
D E

SANCTO MATRIMONII
SACRAMENTO.
DISPUTATIONUM
TOMUS PRIMUS.

EDITIO NOVISSIMA PRÆ CETERIS LOCUPLETIOR,
in qua præter duplicem Indicem, alterum Disputationum, alterum Rerum
scitu digniorum accessere nunc primum **APHORISMI** ex decem Libris
Commentariorum ejusdem Auctoris de Matrimonio in Compendium
redacti, velut Medulla totius Operis, deinde **CONSTITUTIONES SS.**
Domini Nostri Papæ Benedicti XIV. circa idem Sacramentum editæ.

COMPLECTITUR HIC TOMUS LIBROS VI.

Quorum **I.** agit de Sponsalibus. **II.** De essentia, & Consensu Matrimonii in genere.
III. De Consensu clandestino. **IV.** De consensu coactō. **V.** De Consensu conditionato.
VI. De Donationibus inter conjuges, sponsalitia Largitate, & Arrhis.

VITERBII, MDCCLIV.

Prostant
VENETIIS
Apud NICOLAUM PEZZANA.

R. P. THOMAS
SANCTI
 COR DUBENSIS, E SOCIETATE IESU
 D E
SANCTO MATRIMONIO
 SACRAMENTO
DISPUTATIONUM
 TOMUS PRIMUS.

EDITIO NOVISSIMA PRAE CETERIS LOCUPLETIOR
 in qua praeter duplicem Indicem, alterum Disputationum, alterum Rerum
 in quibus dicitur tractari, addidit, primum APOSTOLICI ex decem Libris
 Commentariorum ejusdem Auctoris de Matrimonio in Compendium
 redacti, velut Medulla totius Operis, deinde CONSTITUTIONES SS.
 Domini Nostri Papae Benedicti XIV. circa idem Sacramentum editas.

COMPLECTITUR HIC TOMUS LIBROS VI
 Quorum I. de 2. sponsalibus II. De essentia III. De effectibus IV. De
 III. De conjugio clandestino IV. De conjugio coepto V. De conjugio
 VI. De Donacionibus inter conjuges. Sponsalibus Legatis, & Arbitris.

VITERRBII, MDCCCLV.

Prostant

VENETIIS

Apud NICOLAUM PENNANA

00000

EX LIBRO P. JOANNIS COMBRECII

de studio perfectionis.

Pater Thomas Sanchez, Cordubensis, quem ante unum annum Deus ad laborum
 praemia evocavit; vir, dum viveret, domi nobilis, humilitatis laude, & Juris utrius-
 que, ac Theologiae eruditione illustris, cum adolescens a Societate nostra, cujus in-
 gressum summis votis expetebat, ob linguam impeditam defectum excluderetur, fusa ad
 Beatissimam Virginem prece, a qua recedere noluit, donec ipsa se voti compotem
 fecisset, minime spe sua frustratus est, soluto linguarum impedimento: & ad Societa-
 tem admissus perpetuum se magnae Matris cultorem, atque imitorem exhibuit;
 cum multis religiosarum virtutum ornamentis, tum integerrima vitae sanctitate,
 ac columbina simplicitate amabilis. Idem a Clemente VIII. Pont. Maxim. ob illa celeberrima de Ma-
 trimonio scripta eximie laudatus; omnibus cujusque ordinis ob excellentem paupertatem, incredibilem
 abstinentiam, indefessisque labores pro Sancto habitus, venerationi fuit. Hic ergo tantus vir hanc
 nostram negotiationem cum summo vitiorum odio, virtutisque amore singulari, siccoluit, atque exer-
 cuit, ut omnem docendi, dicendique rationem excesserit: & si libri deficerent, merito ex ejus vi-
 ta, ac moribus tota haec nostra doctrina desumi, revocarique posse videretur. Quotidie, qua negotia-
 tioni subiciebat, proponebat mane, & in libellum secretionem referebat; decursu diei exercebat, quae
 proposuisset: certis denique temporibus a se rationem exigebat incredibili lucro, atque eo profectu,
 qui ei sanctitatis famam, ac venerationem peperit. Educam e libello rationum spiritualium ejus, quae
 manu propria annotabat ad praxim, quaeque post ejus obitum reperta, nostro proposito admodum
 hic opportuna reddentur, atque in primis his verbis: *Vita mea quotidiana, atque uniuersa similis esse
 debet negotiationi spirituali, nec non mercatori cupido, & ad omne lucrum intento: ac primo annuum
 circa charitatem mea commoda alienis posthabeo; disrumpar potius, quam aliena referam, aut digne
 geram delicta; neque aliis eadem, quamvis leuia, & loco referentibus auerem praebere; Conabor omnibus modis
 cogitationes fovere sublimis. Hac de fraterna charitate.*

De patientiae exercitio subiungit. *Negotiatio mea versari quoque debet in omni patientia exercitatione.
 Benigne seram, si contingat mihi necessaria deesse, & ex oblivione ea mihi minime suspeditari. Hoc unum
 maxime curabo, ut ei omnium accuratissime seruiam: qui me majori molestia, & vexatione affecerit:
 Quando ex cubiculo, egrediar, me ad hoc comparabo, atque etiam optabo, ut aliquid aduersi mihi infe-
 rat. Quod si quem aliquid petiturus aecedam, Deum precabor, ut id mihi denegetur, aut certe
 minime tribuatur, saltem ex errore, aut oblivione; ut ita perpatiendi materia mihi non desit. Hactenus
 ejus verba, quibus adeo prolixè re ipsa respondebat, ut praemagnitudine factorum nulla, aut certe ob-
 scura verba esse videantur.*

Adiciamus, quae demandarum perturbationum, sensumve studio, atque custodia exercebat: *Non
 minor, inquit, hostis ero voluptatum, ac deliciarum, quam ipsius cacodemonis. Ex quo capite sensibus,
 aut vix utebatur, aut dumtaxat quando opus erat: nunquam florem naribus admovisset; res novas
 nec audiebat, nec ab advenientibus Fratribus, aliiue quidquam sciscitabatur. Sed ipsum in hoc argu-
 mento progredientem audiamus: Si quando, ait, congregatos, aut circumspicientes videro, non substi-
 nam; nec contueor, ut quid fiat videam. Per domum meam deflexis in terram oculis incedam, ut dumtaxat
 transseuntium cultus agnoscam, honoris exhibendi gratia, praeterea nihil. In trivulio singulari utar
 modestia; non modo benedictionis, aut gratiarum actionis, sed & toto refectionis tempore. Ne lapsam
 ipsam quidem aspiciam, nisi quando oblata a me sumenda erit. Hactenus scripta. Tacco corporis flagel-
 lationem, jejunia, gustus, mortificationes, quibus iustum volumen impleri posset: redeo ad beati viri
 leges, atque observationes: Quidquid, inquit, mihi oblatum fuerit, eo solo vescar, nullo adiecto, aut
 aceto, aut sale, aut condimento; neque toto vitae meae decursu certis ciborum generibus utar, quod meo
 palato mirum in modum arrideant, etiam si nudo pane tunc temporis contentus esse debeam. Illud omnino
 intactum relinquam, in quod appetentia mea fertur ardentius. Me mortificabo in ferulis in sarre compo-
 sitis, in artocreis, saccharo, aut melle conditis. Si contingat mensa ministrum alius, me praetermissis, in ser-
 uire; hoc a Deo petam, ut mei penitus maneat inmemor. Circa potum aliquid reliquam, quantumvis ne-
 cessitati naturae satisfactum non sit.*

De silentio, quod diligentissime servabat, haec sibi praescripta: *Extraordinarium mihi silentium indi-
 cam: daboque operam, ut in omni conversatione mea aliquid de Deo loquar; neque hoc tantum cum do-
 mesticis, sed etiam cum externis, ut si aliquid de divinis a me acceptum donum referant.*

De paupertatis studio sequentia adscripta erant: *Paupertatis amator ero maximus, cibisque dumtaxat
 utar, quibus vestri Religiosus pauperes decet. In itinere nihil mecum, quod delicias sapiat, deseram, nec
 pulvillum aut vestes non necessarias.*

De proposito humilitatis exercendae sic habet: *Ut novitium primi anni semper me geram; & ut pro-
 tali habeam, & ut talis ab omnibus agnoscar, efficiam. Neque aliquid, quod in laudem meam redundet,
 dicam, aut faciam; neque ut quis me doctum, aut prudentem reputet, annuar. Quoties absque censura,
 novissimum obtinere locum in refectorio potero, lubens occasionem captabo.*

Adamas aliquid de obedientiae virtute. *In obedientia, ait, accuratissimus ero, etiam littera inchoata,
 relicta. Folium arboris in borto non contingam: non decutiam vel unum persicum. Filium unum absque
 facultate aut tribuam, aut accipiam nusquam.*

De studio orationis, quam rebus omnibus, & maxime studiis (quae ad duodecim horas extendebat,
 quidem quotidie ad vespeream usque jejuniis,) adhibebat, dicendum esset: sed sufficere instituto no-
 stro, si sola ejus verba adferamus, *Omnis, inquit, cura mea, & sollicitudo erit sanctissimum Sacramen-
 tum, Iesus crucifixus, Virgo Maria, erga quam singulari studio officiar. Ad illam ut matrem in omnibus
 necessitatibus, difficultatibus, studiisque recurram: per eam Deo gratias agam pro quovis opere facto in
 Dei obsequio; per eam veniam precabor pro quovis defectu admisso; per eam illos Deo commendabo, qui
 mihi molestiam aliquam exhibuerint. Hac ille. Gestabat vero verba illa, Sanctissimum Sacramentum,
 Iesus crucifixus, & Virgo Maria, pietatis causa, in Breviario: & ad horum verborum pronuntiatio-
 nem omnis infestatio, ac molestia, si quae supervenisset, abscedebat. Certe circa haec contigerunt mira-
 cula quaedam praecleara, quae referre non est hujus loci: unicum addam, antequam finiam; mensibus,
 ac septimanis singulis solitum fuisse modo in hujus, modo in illius virtutis acquirendae studium incum-
 bere. Examinabat se circa finem mensis, aut hebdomadae, notatis erroribus hac praxi: *Mensis Aprilis (qui
 fuit vitae ejus postremus) sanctissimo Sacramento plurima devotio, & charitas: Christo crucifixo multa
 patientia.**

patientia: beate Virgini exaltatione silentium; Prima hebdomada, nihil: secunda, impatientia exigua, ter-
tia, tres parva: quarta, due parva. Addidit & illud in reverentiam sanctissimi Sacramenti: Quoti-
die illud quinquies visitabo: diebus Jovis octies, adhibita una verberatione, & gestatione cilicii, cum con-
tinua tanti mysterii recordatione, & adhibita singulari cura lucri spiritualis. Octo diebus ante solemne il-
lius festum, & totidem post, quotidie litanias recitabo, disciplinam faciam, cilicium gestabo, solitis ora-
tionibus unius preterea horæ spatium adjiciam, singularem curam adhibebo; me ad tantum festum dispo-
nendi: hisce vero diebus octies illud visitabo; in profesto sacrum unum audiam, duas horas amplius soli-
to in oratione impendam; JESU crucifixo faciam diebus Veneris, quod die Jovis dixi me facturum, idem
die Sabbati in honorem divæ Virginis. Diebus octo ante quodlibet festum Christi Domini, aut Domina
nostre, item in profesto sic me preparabo, ut de ipso sanctissimi Sacramenti festo superius dixi: idemque
prestabo octo diebus ante Pascha, Pentecosten, ac Sanctissimam Trinitatem. Hactenus ex ejus manuscrip-
to. Parum esset, nec admodum admiratione dignum, si in solo proposito rerum agendarum hujus
sancti viri perfectio statueretur: facile enim est proponere, sed qui proposuerit, & exercuerit, hic ma-
gnus vocari meretur in regno colorum. Id certe ceteris admirabilius, quod totis quadraginta tribus
annis, quibus in Religione vixit, imo & ante ingressum, nunquam animum in quovis prædicatorum
exercitiorum vel minimum remiserit, aut aliqua intermiserit, quibusvis impedimentis, iisque multi-
plicitas, intervenientibus. Quantumvis gravem personam apposite dimittebat, vel auditu pulsu ad ora-
tionem, vel cum infatigat exercitiorum ejus distributo.

Ex his videre liquet, quantum meritorum cumulum secum in cælum detulerit hic vigilans merca-
tor, spiritualis, quovis adinventum suarum fructus inibi comedat: juxta frequentem repetitionem
illorum verborum ab ipso factam: *Dicite festo quoniam bene, quoniam fructum adinventorum suarum
comedet.*

FACULTAS R. P. PROVINCIALIS

Provinciae Lugdunensis.

EGO Bartholomæus Jacquiniotius, Societatis Jesu in Provincia Lugdu-
nensi Præpositus Provincialis, juxta Privilegium eidem Societati a Re-
gibus Christianissimis, Henrico III. 10. Maii 1583. Henrico IV. 20. De-
cembri 1606. Ludovico XIII. nunc regnante, 14. Februarii 1611. con-
cessum, quo Bibliopoli omnibus prohibetur, ne libros ab hominibus no-
stræ Societatis compositos absque Superiorum ejus permissione imprimant,
permittit Nicolao Jullieron Typographo Regio, & Joanni Jullieron, fra-
tribus Lugdunensibus Bibliopolis, ut Opus, quod inscribitur, *De sancto Ma-
trimonii Sacramento Disputationes*, Authore P. THOMA SANCHEZ, ad sex
proximos annos imprimere, ac libere divendere possint. Datum Lugduni,
22. Decembris 1620.

B. JACQUINIOTIUS.

INDEX

M U O I N D E X DISPUTATIONUM Quæ continentur in hoc Volumine.

LIBER PRIMUS

De Sponsalibus.

Disp. I. Unde dicatur, & quid sint sponsalia, qual-
que conditiones desiderent ad sui valorem. pag. 2.
Quid nomine sponsi, sponsæ, sponsalium, & matr.
viri, & uxoris in decretis, & statuti intelligatur
& aliqua inferantur ad nonnullum textum inter-
pretationem, num. 2. & seqq.

Disp. II. Utrum ex sponsalibus id jus acquirat sponsi, ut
violatio sit adulterium. 3

An hæc circumstantia sit necessaria consentanda, nu. 4. & seqq.

An filii concepti ex concubitu cum aliena sponsa de futuro sint
naturales, num. 5.

Disp. III. An sufficiat ad valorem sponsalium promissio mere
interna. 5

An promissio mere interna obliget, sive stando in jure positivo,
sive stando in jure nature, nu. 2. & seqq.

Disp. IV. An promissio interna facta Deo ducenti aliquam obliget. 6

Quid si vocet matrimonium eo quod se fragilem experitur, ibi
num. 6. & sequentibus.

Quid quando matrimonium est causa pia, nu. 9. & seqq.

Disp. V. An necessarium sit ut promissio constituens sponsalia, sit
matura. 7

An quando alter tantum promittit, maneat obligatus, ibi a. 7

An promissio simplex que matura non est, obliget ad mortalem
culpam, num. 17. & seqq.

Disp. VI. Promissio matr. absenti facta, nullo pro absente stipulan-
te, obliget irrevocabiliter ante absentis acceptationem. 10

An promissio, vel donatio indiget acceptatione, stando in jure
communi, ibi a. num. 2.

An idem sit attentio jure regni Castellæ, num. 18. & seqq.

Quid in promissione matr. facta absenti, num. 2. & seqq.

Disp. VII. An promissio matr. facta absenti, aliquo pro eo sti-
pulan- te, obliget irrevocabiliter. 14

Quis possit pro alio stipulari attentio jure communi, nu. 2. & seqq.

An ex stipulatione alteri per alteram facta, oriatur obligatio
naturalis, num. 14. & seqq.

An saltem jure canonico oriatur obligatio, nu. 20. & seqq.

Quid si juramento firmetur, nu. 23. & seqq.

Quid attentio jure regni Castellæ, nu. 27. & seqq.

Quid de promissione matr. aliquo pro absente stipulante, n. 29. & seqq.

Disp. VIII. Qualis deliberatio in promissione desideretur, ut con-
stituat sponsalia. 19

An destituti sensibus, ut surdus, mutus, & cæcus possint con-
trahere sponsalia, & matrimonium, nu. 12. & seqq.

Quid de insanis, & ebriis, nu. 15. & seqq.

An detur amens in una, aut altera re, qui in ceteris rebus ra-
tione utatur, capaxque sit matrimonii, & aliorum sacra-
mentorum, num. 23. & seqq.

Disp. IX. An sufficiat ad sponsalia promissio absque animo vere
promittendi, aut se obligandi. 23

Quid si adest juramenti animo jurandi, non tamen se obligandi n. 8. & seqq.

Quid si aliquis dubitet de promissione ipsa, vel de animo se
obligandi, num. 11. & seqq.

Disp. X. An promissio facta matrimonii, obliget ratione fraudis,
& iniuriæ illate. 25

An, quando vir est notabiliter dignior, vel præbuit indicia fi-
ctæ promissionis matr. teneatur desloratam ducere, num. 2. &
seqq. & teneatur restituere, num. 18. & 19.

Quid quando femina ignoravit excessum, vel si novit, taliter ei
fides data est, ut poterit æstimare vere dari, nu. 20. & 21.

Quid si fictæ promittat feminæ, quam novit corruptam, & illa
tradat suum corpus, nu. 22. 23. & 24.

Quid quando contrahentes sunt aequales, & nullum aliud dampnum
sequitur, & alter vere promittit, alter autem fictæ, nu. 25. & 26.

Quando fictæ promittens, non teneatur ducere, an rogatus a ju-
dice possit negare promissionem, num. 27. & 28.

Disp. XI. An qui fictæ contrahit matr. teneatur vere contrahere. 28

Disp. XII. An sponsalia clandestina valent. 29

Disp. XIII. An sit peccatum sponsalia clandestina contrahere. 30

Disp. XIV. An notabilis disparitas inter contrahentes de paritate con-
suetos, ea irritet, vel causam iustam iterandi præbeat. ib.

Disp. XV. Qui sint habiles ad sponsalia contrahenda. 31

Disp. XVI. Quæ etas desideretur ad sponsalia. ibid.

Disp. XVII. Utrum sponsalia, aut matrimonium contrahere ante
ætatem legitimam, sit peccatum. 33

Disp. XVIII. Per quæ verba contrahantur sponsalia, & matr. ubi
de omnibus verbis affirmantibus. 34

Disp. XIX. An, per verba negativa, ut nullam aliam a te, quam
te, præter te, nisi te, duco, aut ducam, contrahantur spon-
salia, aut matrimonium. 37

Disp. XX. Utrum matrimonium clandestinum inter puberes, obli-
get ut sponsalia, saltem si juramento affirmatur. 38

Disp. XXI. Utrum matrimonium inter puberes, vel puberem, &
impuberem habeat vim sponsalium. 39

Disp. XXII. Utrum subarbitrio annulli sit sufficiens sponsalium,
aut matr. indicium, ubi de aliis signis. 40

Disp. XXIII. Utrum sint sponsalia, vel matrimonium, si paren-
tes contrahant filios presentibus, & tacentibus. 40

Quid si extranei, ibi a. num. 6.

Quid si parentes pro filiis absentibus, vel infantibus, an facit
sit, si postea tacite ratum habeant parentes, per extraneorum
factum, ibi a. num. 16.

Disp. XXIV. Promittentes matrimonium alienum, ad quid tenean-
tur, ubi late de alieni facti promissione. 42

Disp. XXV. Utrum, quando promissioni alieni facti adicitur pœ-
na, eximatur ab illa faciens, quod in se est, ut alter implet. 43

Disp. XXVI. Utrum verba promissionis debeant fieri in personam
determinatam: vel sint sponsalia, si aut promittat quandam
ex filiabus, ipsis contententibus. 43

Disp. XXVII. Utrum sponsalia obligent sub culpa lethali. 45

Disp. XXVIII. Quando teneatur, qui sponsalia nulla præfixo ter-
minio contraxit, ea implere. ibid.

Disp. XXIX. Utrum cogendus sit implere sponsalia, qui injuste ea
implere renuit. 45

Disp. XXX. Utrum licitum sit pœnam sponsalium contractui adijcere. 45

Utrum ea pœna valeat, quando non per modum pœnæ, sed per
modum interesse, petitur, ibi, nu. 12. & seqq.

Disp. XXXI. Utrum, si pœna sponsalibus adjecta solvatur, tenean-
tur recipiens restituere. 48

Disp. XXXII. Utrum pœna contractui sponsalium adjecta, firme-
tur juramento, & si solvatur, possit repeti absque perjurio,
sive obtenta, sive non, relaxatione juramenti. 48

Disp. XXXIII. Utrum valide interponatur pœna in matrimonio
per quam non minuitur patrimonium, sed tantum consistit in
lucro perdendo, aut non acquirendo, ut si legatur aliquid sub
conditione certi matr. ineundi. 52

Disp. XXXIV. Utrum pœna consistens in lucro non acquirendo,
retrahens a matrimonio, valide apponatur, ut si legatur, vel
donatio fiat, sub conditione ducenti vitam calibem. 52

Disp. XXXV. Utrum possint arrhe in contractu sponsalium apponi. 56

Utrum valeant in quacunque quantitate, ibi a. nu. 7.

Utrum possint constitui in specie, ut in fundo, ibi a. nu. 11.

Utrum possint utriusque constitui, ibi a. nu. 13.

Disp. XXXVI. Ad quem pertineant arrhe data, sive sequatur ma-
trimonium, sive non. 62

Disp. XXXVII. Utrum in foro conscientie ante ullam judicis sen-
tentiam teneatur arrhas recipiens, si culpabiliter frangat spon-
salium fidem, ipsas restituere, pœnam legalem dupli, & con-
ventionalem quadrupli. 63

Disp. XXXVIII. Utrum licitum sit in sponsalium contractu, pi-
gnora, & fidejussiones intervenire. 64

Disp. XXXIX. Utrum in matrimonio spirituali, ut religionis in-
gressu, licitum sit pœnam, & arrhas apponere. 64

Disp. XL. Utrum validum sit pactum appositum in sponsalium
contractu, ut vir sub certa pœna teneatur in certo oppido
cum uxore moram trahere, & sic non teneatur uxor cum
sequi, si spreta pacti fide, alio habitandi gratia migrat. 65

Disp. XLI. Utrum quando nullum inicum est pactum, de habitatione
in certo loco, teneatur uxor virum alio migrantem, sequi. 67

Disp. XLII. Utrum sponsalia dissolvantur per ingressum religio-
nis professione non secuta. 67

Disp. XLIII. Utrum sponsalia jurata dissolvantur per religionis
ingressum, vel teneatur jurans, prius contrahere matrimonium,
quam religionem ingrediatur. 68

Utrum saltem possit prius contrahere, quamvis post sponsalia jurata
voverit religionem, vel castitatem, si animo firmissimo contrahat,
ingrediendi religionem ante consummationem, ibi a. 6. usque ad 10.

Utrum quando nullum votum emittit, possit eodem animo con-
trahere, ibi num. 11. & 12.

Disp. XLIV. Utrum post sponsalia cum virgine contracta, & sub ea
ipse deslorata liceat desloratori, ingredi religionem, sive non
contracto matr. sive eo contracto, ante consummationem. 70

Disp. XLV. Utrum qui prius votum religionis, aut castitatis emi-
sit, virginem desloravit fide data de matrimonio contrahendo,
teneatur ad matrimonium, vel potius ad votum. 70

Disp. XLVI. Utrum sponsalia dissolvantur per votum simplex ca-
stitatis subsequens. 71

Utrum qui sic vovit castitatem, possit contrahere matrimonium,
vel teneatur ingredi religionem, nu. 12. & 13.

Utrum esto ita vovens possit inire matrimonium, obliget id vo-
tum, an proflus irritum sit, ibi nu. 14. & 15.

Disp. XLVII. Utrum Ordinis susceptio dirimat sponsalia, ita ut licite
sponsalia possit spreta sponsalium fide ad sacros Ordines promoveri. 72

Disp. XLVIII. Utrum dirimantur sponsalia per matrimonium
aliud contractum. ib.

Disp. XLIX. Utrum priora sponsalia dissolvantur per posteriora,
subsecuta copula cum posteriori femina. 73

Disp. L.

INDEX DISPUTATIONUM.

Disp. L. Utrum priora sponsalia dirimantur per posteriora iuramento firmata. 73
Disp. LI. Utrum sponsalia impuberum dissolvantur per dissenium impuberis ad pubertatem accedentis. 74
Utrum huiusmodi sponsalia firmantur iuramento, ibi num. 21. & sequentibus.
Disp. LII. Utrum sponsalia dissolvi possint mutuo consensu. 76
Quid si iuramento firmata sint, ibi num. 6. & sequentibus.
Disp. LIII. Utrum si sponsalibus contrahendis terminus praefixus sit, & accedente termino alter non implet, maneat alter liber. 77
Disp. LIV. Utrum dissolvantur sponsalia, alterius professione, & absentia. 78
Utrum sponsa de futuro teneatur sponsam sequi: & sit iusta dissolutionis sponsalium causa, si velit sponsus mutare domicilium, ibi num. 12.
Disp. LV. Utrum sponsalia ob alterius fornicationem corporalem, vel spirituales dissolvantur. 79
Utrum si vi praecisa cognita sit sponsa, dissolvantur, ibi num. 7. Quid si vi praecisa fornicetur, ibi num. 8.
Utrum compensetur delicta, si uterque fornicetur, num. 9.
Disp. LVI. Utrum dissolvantur sponsalia ob superveniens impedimentum dirimens, ut impediens. 80
Utrum is cuius culpa impedimentum accidit, teneatur dispensationem procurare, ibi num. 4.
Disp. LVII. Utrum ob seducitatem notabilem nasi, aut oculorum amissionem, aut morbum superveniens, dissolvantur sponsalia. ibi.
Disp. LVIII. Utrum dissolvantur ob motum asperitatem, aut savitiam, ob capitales inimicitias inter motum asperitatem, aut savitiam, ob capitales inimicitias inter motum asperitatem, aut savitiam, ut si sponsa dives erat, ad pauperitatem redacta sit. ibi.
Disp. LX. Utrum iurans se aliquam ducendum, teneatur eam ducere, si cum dives ipsa sit, forem destituta renuat. 82
Disp. LXI. Utrum dissolvantur sponsalia timore mali exitus, aut scandalorum, aut ratione contradictionis paternae, aut dispensatione Pontificis aut Episcopi. ibi.
Disp. LXII. Quae aliae regulae generales tradi possunt ad dissolvenda sponsalia. 82
Disp. LXIII. An cause sufficiens ad sponsalium dissolutionem, quando post ipsa contingunt, sufficiant, si praecedunt: at sunt probabiliter ignoratae. 83
Disp. LXIV. Utrum dum causa iusta dissolvendi praecedunt, & sunt probabiliter ignoratae, dirimantur iure sponsalia. 84
Disp. LXV. Utrum si dolus non det causam contractui, quia eo affectu sponsus contraxit, ut si causam iustam dissolvendi nosset, non desisteret, possit ob causam praecedentem probabiliter ignoratam, sponsalia dissolvere. 85
Disp. LXVI. An sponsus accedens ad sponsam post causa dissolvendi sponsalia notitiam, censetur remittere, ita ut illam nequeat dissolvere. 85
Disp. LXVII. Utrum in casibus in quibus dissolvi possint sponsalia ob causas superveniens, vel praecedentes ignoratas, si iuramento stabilita sint, sit necessaria iuramenti relaxatio. 86
Disp. LXVIII. Utrum sponsus visio laborans, quod si alter nosset iure optimo possit dissolvere sponsalia, possit cogere alterum vitium ignoratum, ut servet sponsalium fidem. 89
Disp. LXIX. Utrum sit necessaria auctoritas iudicis ad dissolvenda sponsalia, dum causa iusta illa dissolvendi adsint. 87
Disp. LXX. Utrum sit iusta dissolutio sponsalium, occulta infamiae gravis nota afficiat, ut si sit occulta sponse reputatae virginis fornicatio, possit in iudicio detegi, ut ea dissolvantur. 88
Disp. LXXI. Qualis probatio impedimenti matr. desideretur, ut Ecclesia illud impediat, ac sponsalia dissolvat. ibi.
Disp. LXXII. Utrum sufficiat confessio alterius, vel utriusque sponsi, impedimenti, ad dissolvenda sponsalia. 90
Disp. LXXIII. Qualis certitudo causae sufficiens sit, ut in foro conscientiae possit alter a sponsalibus resilire. 90

LIBER SECUNDUS.

De essentia, & consensu matrimonii.

Disp. I. Quid sit matrimonium, & in quo ejus essentia verificetur. 91
Disp. II. Utrum matrimonium sit homini naturale. 91
Disp. III. Utrum matrimonium sit sub praerecepto. 92
Disp. IV. Quando sit matrimonium institutum in lege naturae, & in Evangelica. 92
Disp. V. Quae sit materia, & forma sacramenti matr. ibi.
Disp. VI. Quis sit minister sacramenti matr. an ita sit sacerdos, ut ante Tridentinum matrimonium celebratum absque sacerdotis praesentia, non fuerit sacramentum. 93
Utrum conjuges peccato lethali affecti contrahentes matrimonium, lethaliter delinquant, quatenus ministrant, ibi num. 3. & 4.
An sacerdos in mortali assistens nuptiis, vel nuptiarum benedictionem celebrans, peccet lethaliter, ibi num. 5.
Disp. VII. Utrum matrimonium in lege naturae, & veteri fuerit sacramentum.
Disp. VIII. Utrum post legem Evangelicam matrimonium infidelium, vel fidelis cum catechumena, Pontificis dispensatione contractum, sit sacramentum. 94

Disp. IX. Utrum matrimonium infidelium, cum ab baptizantur, efficiatur sacramentum, eiusque gratiam conferat. ibi.
Disp. X. Utrum matrimonium fidelium, in lege Evangelica sit sacramentum. 94
An possit separari ex contrahentium intentione ratio sacramenti: ut si aliqui fideles vellent unire matrimonium ita ut contractus esset, non tamen sacramentum, ibi num. 6.
Utrum matrimonium sit unum sacramentum, an plura, ibi n. 7.
Disp. XI. Utrum matrimonium per procuratorem contractum sit validum. 95
Utrum post Concilium Tridentinum validum sit, ibi num. 19. & sequentibus.
Utrum sit necessarium dari potestatem procuratori coram parcho, & testibus, ibi num. 21. & 23.
Utrum matrimonium contractum per procuratorem sit sacramentum, ibi num. 26. & seq.
Disp. XII. Utrum matrimonium per epistolam contractum, sit validum, & sacramentum. 99
Disp. XIII. Quo iure matrimonium indissolubile sit, & unde hec indissolubilitas proveniat. ibi.
Disp. XIV. Utrum Pontifex dispensare possit in matr. rato. 101
Utrum statueret possit, ut matrimonium ratum dissolvatur per subsequens consummatum, ibi num. 2. & 4.
Disp. XV. Utrum ut valida sit dispensatio Pontificis in matrimonio rato desideretur iusta causa. 103
Disp. XVI. Quae sint causae iustae, ut Pontifex dispensare possit in matrimonio rato. 104
Disp. XVII. Utrum possit Pontifex dispensare in matrimonio consummato infidelitatis tempore, si ambo conjuges baptizantur, ut possint aliud inire matrimonium priori dissoluto. 105
Disp. XVIII. Utrum per professionem religionis dissolvatur matrimonium ratum. ibi.
Utrum dirimatur per professionem Equitum ordinum militarium, ibi num. 7. & 8.
Utrum per promotionem ad Episcopatum, vel ordinem sacrum, ibi num. 9.
Disp. XIX. Quo iure professio religionis matrimonium ratum dirimat. 108
Disp. XX. Utrum quando post matrimonium ratum, ambo conjuges communi consensu profiterentur, vel unus profiteretur, alter vero voveret castitatem, dissolvatur matr. ratum. 108
Disp. XXI. Quando dicitur matrimonium consummatum, ita ut iam neutri conjugum liceat altero invito ad religionem transire, an sit tale dum vir penetrat vas absque feminis effusione. ibi.
Utrum necessarium sit, ut femina seminet, ibi a num. 10.
Utrum copula praecedens efficiat matrimonium consummatum, ibi a num. 12.
Disp. XXII. Utrum copula vi extorta consummet matrimonium, ita ut professione secuta non solvatur vinculum, vel Pontifex dispensante. 109
Utrum saltem possit sponsa vi oppressa, ad religionem transire, ibi a num. 5.
An quando solo metu coacta est, possit ad religionem transire, ibi a num. 11.
An peccet vir metu, aut vi copulam extorquens, ibi a num. 13.
An vim passa possit incontinenti semen expellere, ibi num. 17.
Disp. XXIII. Utrum si sponsi parent se matrimonium non consummasse, credatur illis. 110
Disp. XXIV. Utrum liceat quodcumque sponsis ad religionem transire, vel sit ad id tempus prescriptum. ibi.
Utrum bimestre concessum sponsis, c. Ex publico de conventu, conjugum detur ad deliberandum de religionis ingressu, vel ad profectendum, ibi a num. 2.
An esto detur ad profectendum, sit correctum per Trid. sess. 24. de regul. cap. 17. ita ut sponso ingrediendi non liceat profecti ante annum novitatus expletum, ibi a num. 6.
An illud bimestre ita sit praecium, ut iudici non liceat arctare, nec prorogare, ibi a num. 11.
Quot dierum sit illud bimestre, ibi a num. 14.
An si sponsi nolint religionem ingredi, teneantur statim ad redendum debitum, vel possint frui illo bimestri, ibi a num. 24.
An si tempore illo, vel alio a iudice prescripto, neuter sponsus ad religionem transiit, possit eo tempore transacta ad religionem transire, ibi a num. 26.
Disp. XXV. An mutus contrahentium consensus desideretur ad matrimonium, sitque ejus causa efficiens. 113
Disp. XXVI. An ita sit necessarius consensus ad matrimonium, ut nequeat de potentia Dei absoluta absque proprio consensu contrahentium consistere. 114
Disp. XXVII. An in republica Christiana, vel seculari sit potestas: ad conjugendum aliquos matrimonio, absque eorum consensu. 114
Disp. XXVIII. Quod sit obiectum in quod ferri debet consensus matr. ut illud valeat, an debeat esse consensus in copulam. ibi.
Disp. XXIX. Utrum necesse sit bona aliqua quibus matrimonium excusetur, assignare: & ea debeat esse finis intentus in matrimonio, ita ut si contrahentes habeant intentionem contrariam, non sit matrimonium. 115
Quis finis debeat intendi in matrimonio contractu, ut culpa vitetur, ibi num. 14. & sequentibus.
Disp. XXX. Utrum sufficiat consensus internus, vel necesse sit signo aliquo externo exprimi. 118
Disp. XXXI. Utrum sufficiat consensus signis exprimi, vel sint necessaria verba. ibi.
Utrum

INDEX DISPUTATIONUM.

LIBER TERTIUS.

De consensu clandestino.

Utrum matr. solis signis contractum, sit Sacramentum, a n. 7.
Utrum verba in matr. contractu sint de necessitate precepti, ita ut valentes loqui, peccent solis signis contrahendo, ibi a n. 9.
Quae verba constituant matrimonium, & quae signa: & an sumantur parentes, aut alios nomine contrahentium respondere, ibi remissive, n. 11.
Quis conjugum debeat interrogari, & verba proferre, ibi a n. 12.
Disp. XXXII. Utrum necessarium sit utriusque conjugis consentum, simul absque temporis intervallo utriusque. 120
Utrum satis sit quacumque distantia inter unius, & alterius consentum intercedat, ibi a n. 6.
Utrum quando aliquis sicte consentit, aut invalide ratione moris, ratificetur matrimonium, si postea interne totus ipse consentiat, ibi a n. 8.
Utrum per Trid. sess. 24. c. 1. de matr. hac correctio fiat, ibi n. 16. & seq.
Disp. XXXIII. Utrum sufficiat ad matr. consensus illorum, qui putant subesse impedimentum dirimens quod revera non subest. 121
Disp. XXXIV. Utrum sit sufficiens consensus quando duo denuo contrahunt, vel affectu uxorio se cognoscunt ex errore quo existimant prius matrimonium validum fuisse. 122
Disp. XXXV. Utrum cum aliqui habeant impedimentum dirimens occultum, contrahant, sit necesse impedimento detecto utriusque consentum innovari, vel satis sit obtenta dispensatione occulte consentire cum, qui impedimentum consensit est. 122
Disp. XXXVI. Utrum detecto impedimento, dispensationeque occulte obtenta, sit necesse alterum conjugem certior fieri de prioris matrimonii nullitate, vel possit eo ignorante, existimantem prius matrimonium valuisse, consensus verbis revocari, vel copula conjugali ratificetur tale matr. 123
Disp. XXXVII. Utrum matrimonium legitime coram parcho, & testibus initum, & iterum coram ipsis celebrandum, si reperitur nullum ob occultum impedimentum. 125
An sufficiat ad revalidandum hoc matrimonium copula affectu maritali, vel alia ex quibus ante concilium confitebatur matrimonium, ibi a n. 6.
Disp. XXXVIII. An teneatur confessorius monere conjuges, qui bona fide matrimonium validum esse putant. 127
Disp. XXXIX. Utrum conjugum nullitatis matrimonii conscius, possit quando id probare nequit, reddere debitum, eo quod ab Ecclesia per censuras compellitur, vel quia alias vita aut fama clarum patitur, & quibus mediis hinc consulti possit. 130
Disp. XL. Utrum quando matrimonium est nullum ob impedimentum occultum, possit aliquando Episcopus dispensare in eo impedimento. 132
An possit aliquando ante contractum matrimonium, ibi num. 7.
An possit Vicarius Episcopi, ibi n. 12.
An possit Episcopus denegare hanc dispensandi facultatem, ibi n. 135.
An possit generaliter delegare, vel loci vicario specialiter deputato, & similiter casus papales occultos sibi commissos per Trid. sess. 24. c. 6. de reform. n. 47.
Disp. XLI. Utrum matr. bona fide ex parte utriusque conjugis initum, si dubitans superveniat, possit dubitans reddere, & petere. 137
Utrum agere contra conscientiam dubiam sit peccatum, ibi n. 2.
Utrum in dubio in materia iustitiae melior sit possidentis conditio, ibi a n. 10.
Utrum extra materiam iustitiae melior sit possidentis conditio, ibi a num. 32.
An matrimonio bona fide utriusque inito, si alter dubitet, possit dubitans reddere, & petere, ibi a n. 43.
An licet pendente de matrimonii valore: possit dubitans petere, & reddere; & separandi sint conjuges, ibi a n. 51.
An si alter conjugum asserat se sicte consentisse, possit alter petere, & reddere, n. 52.
An matrimonio bona fide utriusque inito, si postea uterque dubitet possit petere, & reddere, ibi a n. 54.
Disp. XLII. Utrum cum alter conjugum mala fide contraxit, dubius de morte prioris, vel de alio impedimento dirimenti, possit petere, & reddere. 143
Quid si uterque mala fide contraxit, ibi a n. 7.
Disp. XLIII. Utrum quando impedimentum potest propria voluntate amoveri, ut si sit servitutus ignorata, licitum sit conjugi dubitanti aut licet moventi de uxoris servitute, petere & reddere. 144
Disp. XLIV. Utrum conjugum opinans matrimonium esse nullum, possit petere, & reddere. 145
Disp. XLV. Quando possit conjug esse certus, & quando dubitare de matrimonii nullitate. 145
An sufficiat testimonium alterius conjugis, dicentis se sicte consentisse, ibi a num. 2.
An sufficiat protestatio quo alter conjug ante matrimonium protestatus est sicte consentire, ibi a n. 17.
An sufficiat unus testis affirmans adfuisse impedimentum dirimens, ibi a num. 25.
An ad dissolvendum matrimonium desideretur duo testes, vel fama sufficiat, ibi a num. 30.
An confessio utriusque conjugis affirmantis impedimentum, sufficiat, ibi num. 33.
Disp. XLVI. Qualiter constare debeat de conjugis obitu, ut possit alter aliud inire matrimonium. 149
An desideretur certus mortis nuncius, vel sufficiat alia moralis certitudo, ibi a n. 5.
An sufficiat unus testis, a n. 10.
An sufficiat fama mortis viri, ibi a num. 13.
Thom. Sanchez de Matr. Tom. I.

Disp. I. Quotplex dicitur matr. clandestinum, & quando tale dicitur ad incurrendas clandestini poenas. 153
An sit clandestinum ad incurrendum illius poenas, si denunciations omittantur, ibi a n. 5.
Quid si publice celebretur, omittis tamen denunciationsibus, ibi a num. 9.
Disp. II. An si matr. clandestinum nullum sit, ut quia absque parcho, & testibus celebratur, incurrantur poenae clandestini. 154
Quid si matrimonium clandestinum irritum sit ratione consanguinitatis, aut alterius impedimenti, ibi n. 7.
Disp. III. An matrimonium clandestinum irritum fuerit ante Tridentinum, sitque culpa lethalis illud contrahere. 155
Disp. IV. Qualiter poterit Ecclesia irritare matrimonium clandestinum. 156
Disp. V. Utrum denunciationses sint de essentia matrimonii. 158
Utrum saltem sint de praerecepto praemittenda matr. ibi a n. 5.
Disp. VI. Ubi, & quomodo debeat fieri denunciationses. 160
Disp. VII. Quis possit dispensare in denunciationsibus, ne praemittantur matrimonio. 160
An possit vicarius Episcopi in illis dispensare, ibi a n. 9.
An possit parochus, ibi a n. 13.
An possit Episcopus delegare alicui hanc dispensationem, ibi a n. 18.
Disp. VIII. An ad dispensationem in denunciationsibus desideretur iusta causa, & judicialis eius cognitio. 162
An hac dispensatio possit extra diocesim fieri, ibi n. 6.
Disp. IX. Quae sint causae iustae ad dispensandum in denunciationsibus. 163
Disp. X. An concurrentibus praedictis causis, teneatur Ordinarius dispensare. 164
An liceat ei cum quo dispensatur in denunciationsibus, imponere aliquam multam pecuniariam, ibi a n. 8.
An si Episcopus neget hanc dispensationem, possit ab eo appellari, ibi a n. 12.
An si Episcopus petitam dispensationem iniuste denegat, vel non sit recusus ad ipsum, possit absque dispensatione omittis denunciationsibus matrimonium celebrari, ibi a n. 26.
Disp. XI. An quando celebratur matrimonium, non praemissis denunciationsibus, sit peccatum lethale illud consummare non solum prima vice, atqueam praemittatur. 168
Disp. XII. An sit peccatum mortale matrimonium consummare ante benedictionem Ecclesiae. 169
An ante has teneatur alter conjug reddere debitum, ibi n. 13.
Disp. XIII. An ex vi harum denunciationsum teneatur, qui impedimentum occultum novit, illud propagare. 171
Quid si accepti sub secreto etiam confessionis non vere confitentur, ibi n. 15. & seq.
Disp. XIV. An si Ordinarius petat a volentibus contrahere, an aliquo impedimento ligati sint, teneatur impedimentum laxari. 172
Quid si impedimento illo laborans obtinuit dispensationem in foro conscientiae, ibi n. 4.
Disp. XV. Quale sit officium Ordinarii, & quale parochi circa contractum matrimonium, & qualiter se debeat habere, quando norant extra confessionem impedimentum matrimonii, & quando quando norunt dispensationem pro solo conscientiae foro obtentam esse a contrahentibus. 172
Disp. XVI. An Ordinarius, vel parochus cognoscens impedimentum matrimonium in confessione, possit, & teneatur denegare petentibus, matrimonium. 176
An aliquis possit ex licentia confessionis jurari ad externum regimen, ibi n. 27. & seq.
An teneatur duci licentia confessionis ad faciendum, vel omittendum aliqua, qui teneretur facere, vel omittere, si extra confessionem scires, ibi n. 6. & 7.
Qualiter se debeat habere, quando in confessione novit impedimentum, ibi a n. 8.
Disp. XVII. An ita sit necessaria praesentia parochi, & testium ad matrimonium valorem, ut in nullo casu alter contractum valeat. 175
An in mortis articulo, quando periculum est in mora, & est valde necessarium matrimonium, possit contrahi absque parcho, & testibus, ibi a n. 3.
An ex Episcopi dispensatione possit in aliquo casu matrimonium contrahi absque parcho, ibi a n. 6.
Quid, si contrahentes sint infideles, & contrahant in oppidis subjectis jurisdictioni Ecclesiae, ibi n. 8.
Quid si contrahentes ignorent invincibiliter decretum irritans clandestini, ibi a n. 9.
Disp. XVIII. Utrum teneatur coram parcho, & testibus contrahere peregrini, & forenses locorum, ubi non obligat decretum Tridentini. 181
An peregrini teneatur legibus, & consuetudinibus loci in quo hospitantur, vel per quem transeunt, ibi a n. 3.
An hi teneatur legibus, & consuetudinibus sui domicili, dum ad tempus abint, ibi a n. 17.
An incolae locorum ubi dec. Tridentini non obligat, teneatur si in loco hospitii, vel per quem transeunt, matrimonium inirent, coram parcho, & testibus contrahere, sibi decretum Tridentini obliget, ibi a n. 25.
An incolae locorum in quibus dec. Tridentini obligat, inirentes matrimonium in loco ubi non obligat, illas transeuntes, teneatur coram parcho, & testibus contrahere, ibi a n. 27.
An

INDEX DISPUTATIONUM.

An captivi apud infideles valide contrahant absque parochia, & testibus, ibi a n. 37.
Disp. xix. An ad matrimonii valorem defideretur proprii parochi utriusque contrahentis assistentia, vel sufficiat si sit parochus, aut utriusque, aut neutrius, ibi a n. 186.
An valide assistat Parochus alterius contrahentis dum celebratur matrimonium in parochia alterius contrahentis, qui aliena parochia est, ibi a n. 79.
Quid, si Parochus proprius utriusque, vel alterius contrahentis assistat matrimonio, extra utriusque parochiam, vel in aliena dioecesi, ibi a n. 13.
An peccet, putandique sit Parochus assistens matrimonio in aliena parochia, ibi a n. 17.
Disp. xx. An Parochus matrimonium assistens debeat esse necessarius Sacerdos, ibi a n. 183.
An Parochus non Sacerdos possit dare licentiam Sacerdoti assistendi matrimonio, ibi a n. 6.
An possit dare licentiam non Sacerdoti assistendi, ibi a n. 9.
Disp. xxi. An Parochus excommunicatus, suspensus, vel irregularis, valide assistat matrimonio.
An valide det licentiam alteri assistendi talis parochus, ibi a n. 6.
Quid, si parochus interdictus sit sacramentorum administratio, ibi a n. 10.
Disp. xxii. An matrimonium contractum coram parochio existimato, carente tamen legitimo titulo, sit validum.
An gesta in utroque foro, ab habente rituum putativam, concurrente communi errore, valeant, ibi a n. 4.
Quid, si habens titulum putativum, non sit iudex ordinarius, sed delegatus, ibi a n. 15.
An valeat gesta, licet impedimentum sit juris divini, & naturalis & excommunicationis, ibi a n. 40.
An sufficiat ad hoc communi error absque titulo a legitimo superiore, ibi a n. 43.
Quid, si legitimus titulus occulto delicto amissus est, aut occulte revocatus, ibi a n. 55.
Quid de matrimonio contracto coram parochio putativo, ibi a n. 60.
Quid, si licentia assistendi matrimonio sit ficta, concessa, ibi a n. 64.
Quid, si sine opinionibus de parochi jurisdictione, & vera sit coram Deo opinio, carere illum jurisdictione, ibi a n. 65.
Disp. xxiii. Quis dicatur proprius parochus, ut valide assistat matrimonio.
An sufficiat parochus domicilii originis, ibi a n. 6.
An requiratur verum domicilium, ut parochus possit assistere, vel satis sit animus habitandi in ea parochia majori anni parte, ibi a n. 9.
Disp. xxiv. Utrum habens duo habitations domicilia, possit indifferenter coram alterutro parochio contrahere matrimonium.
Quid, quando duo sunt parochi in solidum aliquas parochias, ibi a n. 6.
Disp. xxv. Quis sit proprius vagonum parochus ad illos conjugendum matrimonium, & qui dicatur vagi.
Qua diligencia praemissa conjugendi matrimonium, ibi a n. 9. & 10.
An valeat matrimonium a vagis contractum, omnia ea diligencia, ibi a n. 12.
Quid, si forentes sint, vel saltem alter, ibi a n. 8. & 9.
An si alter sit parochianus, alter vero vagus, possit assistere matrimonio parochus vagi, ibi a n. 14.
Disp. xxvi. Qualiter possint religiosi in novo Indiarum orbe matrimonio assistere, & quid possint circa vagos.
Disp. xxvii. An Archiepiscopus Ecclesiae Cathedralis possit interire matrimonium in tota dioecesi.
Disp. xxviii. Quis ultra Parochum censetur ordinarius, ut possit assistere matrimonio, & alii Sacerdoti licentiam assistendi dare.
Disp. xxix. An Vicarius generalis Episcopi censetur ordinarius ut possit matrimonium adesse, & alii Sacerdoti licentiam assistendi dare.
An Vicarius generalis Episcopi possit in tota dioecesi iudicare confessiones, & exponere confessioes, ibi a n. 14.
Quid de Vicariis capituli sede vacante, vel abbatum, vel habentium jurisdictionem quasi Episcopalem, ibi a n. 4. & 19.
Quid de Vicario foraneo, n. 10. & 20.
Disp. xxx. An Vicarius Episcopi revocatus morte ipsius Episcopi, aut revocatione facta per ipsum, dum sibi non intumatur vel sit suspensus epus jurisdictione excommunicatione, vel suspensione Episcopi, valide assistat matrimonio, vel alii sacerdoti licentiam assistendi concedat.
Disp. xxxi. An soli parochi proprietarii, sed delegati quos Episcopi constituunt, & ad nam ipsius amoveri possint, & vicariati instituti a parochis proprietariis, possint alteri Sacerdoti licentiam assistendi matrimonio concedere.
Disp. xxxii. An si Episcopus, aut confessor Synodalis interdicat parochio dare licentiam administrandi Sacramentum nisi approbatus ab Episcopo, vel si Episcopus Parochio prohibeat certas personas matrimonio conjugare, & Episcopi prohibitionem neglecta, parochus det licentiam assistendi matrimonio non approbato ab Episcopo, vel interdicat illi matrimonio sit interdictio, valeat.
Disp. xxxiii. An si Episcopus, aut parochus committat Sacerdoti ut interire matrimonium, dummodo sponsum praecipiat sub excommunicatione, non consummatione, donec denunciationes praerintur, vel ut interire praemissa denunciationibus: vel si impedimentum non habeat sponsum, an si Sacerdos interire non in iuncto eo praercepto, vel non praemissa denunciationibus, vel

non praemisso examine, an impedimentum habeant, valeat matrimonium.
Quid, si licentia extorquetur dolo, vel metu, ibi a n. 3. remissive.
Disp. xxxiv. An si Privatus Sacerdos cui Parochus committit interire de matrimonio, assistit illi extra parochiam, sit validum.
Disp. xxxv. An licentia concessa per Parochum assistenti matrimonium debeat esse specialis, & expressa.
An satis sit licentia, quae habetur per ratihabitionem, ibi a n. 15.
Disp. xxxvi. An si Episcopus, vel Parochus concessit licentiam assistendi matrimonio, Sacerdoti, & ille ignorans licentiam, vel confusus illis non per certum nuncium destinatum, assistat, vel si revocata erat, nec sit sibi intumatum per destinatum nuncium, valeat.
An talis licentia possit ad libitum revocari, ibi n. 9.
Disp. xxxvii. An Sacerdos crediturus se habere licentiam a proprio Parochio, ut eos matrimonio conjugat.
Disp. xxxviii. An satis sit essentia matrimonii aliqua parochi verba, saltem de praercepti necessitate.
Disp. xxxix. Qualis praesentia parochi, & testium defideretur ad matrimonii valorem, an satis sit, si casu, aut vi, aut dolo ad id vocati, interfuerit, vel intelligatur consentiam contrahentium per interpretem.
Quid, si licentia assistendi matrimonio metu extorqueatur, vel dolo interpretetur, ibi n. 13. & 14.
Disp. xl. Utrum ad valorem matrimonii satis sit, parochum & testes interesse sponalibus iuramento stabilitis, vel sponalibus si postea sponi occulte se cognoscant animo uxorio: vel coram eodem parochio & testibus intercedat copula, vel alii tactus, ob quos olim sponsalia transibant in matrimonium; vel matrimonium contracto inter impedientes, vel inter puberem, & impuberem, ubi nullum non supplet eubatem, ut postea efficitur verum matrimonium per copulam maritalem, vel per alios actus, ex quibus olim resolvebatur verum matrimonium.
Disp. xli. Quae testes, & quales requirantur in matrimonio, ut sit validum.
An exigatur testes in matrimonio rogatos esse, ibi a n. 7.
An exigatur in procuratore ad contrahendum matrimonium, certa aetas, n. 8.
Disp. xlii. Utrum si poena matrimonii clandestini, ut filii ex eo nati, quando facti nullum ob aliquid impedimentum, illegitimi censentur, non obstante bona fide parentum ignorantiam impedimentum.
An filii nati ex matrimonio clandestino valido, sint legitimi, ibi a n. 8.
Disp. xliiii. An si matrimonium clandestinum invalide contractum; ob impedimentum ignorantiam, postea publicetur, approbeturque ab Ecclesia, eo quod nullum est defectum impedimentum, filii inde nati sint legitimi, sive nati ante approbationem Ecclesiae, sive post.
Disp. xliiii. Utrum matrimonium clandestinum validum habeat vim efficiendi legitimam prolem, antea susceptam a parentibus habilibus ad contrahendum matrimonium tempore conceptionis, aut natiuitatis prolis.
Disp. xlv. An si alia poena matrimonii clandestini.
Disp. xlvi. Quae sint poenae ipsorum clandestine contrahentium, ibi Quae sint poenae ipsorum testium assistentium, ibi n. 7. & 8.
Disp. xlvii. Utrum clandestine contrahentes possint esse heretici.
Disp. xlviii. Quae sint poenae parochi, vel alterius Sacerdotis assistentis matrimonio clandestino.
An excommunicatione lata, Clem. 1. de Privilegiis, contra Regulares solemnizans matrimonium, absque Parochi licentia, sit correctiva suspensionem, arbitrio Episcopi impositam in Tridenti, sess. 24. c. 1. de matr. ibi n. 8.
Disp. xlix. An si Parochus alienus vel Sacerdos, qui non est parochus dar licentiam assistendi matrimonio, incurrat suspensionem triennalem.
Disp. l. An si Parochus triennio suspensus, eo quod assistit matrimonio clandestino, iterum interire suspendanturque triennio, priori nonnullum clauso, a quo tempore incipiat hoc posterius triennium.
Disp. li. An Parochus suspensus, ab officio, qui interire clandestino, sit consequenter suspensus a beneficio, postique illo privati.
Disp. lii. An Parochus suspensus eo quod interiret clandestino possit abfolvi ab Episcopo, vel epus Vicario.
Disp. liiii. An poena matrimonii clandestini indigeat iudicis sententia.
Disp. liv. An solus iudicis Ecclesiasticus sit, poenas has inferre clam contrahentibus, postique iudicem laicum in hac causa procedentem, inhibere.

LIBER QUARTUS.

De consensu conditionato.
Disp. i. Quid, & quotuplex sit metus? Et quas condiciones exigat, ut cadat in virum constantem.
Disp. ii. An metus viri constantis necessario petat eligi minus malum ad vitandum maius; vel possit esse talis timor, licet ob illum eligatur malus malum ut si timore mortis inchoato, eligat quis fornicari.
Disp. iii. An metus cadens in virum constantem confidetur abfolvi nullo habito respectu ad patientem metum, ac proinde abfolvi nullo habito respectu ad patientem metum, & sic minor metus in femina, vel in pusillanimo sufficiat.
Disp. iv. An mala metum iustum incontinentia debeant necessarii meti

INDEX DISPUTATIONUM.

meni in propria persona: vel satis sit in persona confanguineorum, affinium, amicorum, amorem, dometicorum.
Disp. v. Quae sint mala, quorum timor cadit in virum constantem.
Quid, de infamiz metu, ibi a n. 13.
Quid, de infamiz excommunicationis metu, ibi a n. 17.
Quid, de patrimonii amissionis timore, ibi a n. 20.
Quid, de metu amittendi magni lucri, ibi a n. 27.
Disp. vi. An timor reverentialis cadat in virum constantem.
An solus timor reverentialis facit ad irritandum matrimonium, ibi a n. 7.
An satis sit ad annullandam professionem, ibi a n. 17.
An sufficiat metus reverentialis cum malis, quando immanis non solitus est esse exequi, ibi a n. 20.
Timor reverentialis respectu quorum superiorum sit, ibi a n. 24.
An metus solus reverentiae annullat contentum tacitum consensum ex praesentia cum taciturnitate, ibi a n. 35.
Disp. vii. An preces importune incutiant metum viri constantis.
Disp. viii. An contractus metu gravi initus, sint nulli ipso iure.
An per illos transferatur dominium, ibi a n. 57.
Disp. ix. An metu levi extorta, sint in foro conscientiae obnoxia restitutioni.
Disp. x. An preces importune incutiant metum saltem levem efficiantque involuntarium, mixtam, ita ut eis extortum, sit in foro conscientiae restitendum.
Disp. xi. An blanditiae inferant metum levem, ita ut eis extortum, sint in foro conscientiae restituenda.
Disp. xii. An metus cadens in virum constantem, iniuste illatus irritet matrimonium.
An confessor procuratoris metu facta, valida sit, ibi n. 22.
An doris, & armarum confitutum metu facta, valeat, ibi n. 23.
Disp. xiii. An metus iuste illatus annullat matrimonium contractum.
Disp. xiv. An iure naturae, vel iure humano irritum sit matrimonium metu initum.
Disp. xv. An matrimonium metu contractum, sit omnino irritum, ita ut nullam prorsus obligationem pariat, sed alterutri liceat altero invito resillire.
Disp. xvi. An peccet matrimonium iniens metu cadente in virum constantem.
Disp. xvii. An metus levis aliquando matrimonium irritet.
Disp. xviii. An validum sit matr. metu viri constantis initum, eodemque metu consummatum, ita ut potius illud matrimonium invalidum resciverit copula metu extorta, aut spontanea.
Disp. xix. An sponsalia metu viri constantis inita sint nulla ipso iure, sicut & matrimonium. Vel solum annullanda, instar aliorum contractuum.
Disp. xx. An matr. metu contractum, firmetur iuramento.
An quoties actus secluso iuramento invalidus, & lege reprobatus, firmiterque debet iuramento, defideretur ut iuramentum sponte, inique secluso praestitum esse, a n. 2.
An possit peti ab Episcopo relaxatio iuramenti, si metu gravi, sive levi extorquetur, ibi a n. 6.
An matrimonium metu gravi initum, reddatur validum iuramento, ibi a n. 11.
An iuramentum adjectum matrimonio metu gravi extorto, obliget, ita ut relaxatione indigeat, a n. 14.
Disp. xxi. An sponsalia metu gravi inita, firmetur iuramento, vel saltem iuramentum obliget, relaxationeque indigeat.
Disp. xxii. Utrum Pontifex, aut Princeps secularis possit subditos, aut pater filios cogere ad matrimonium.
An impedientes matrimonium incurant excommunicationem Tridentini sess. 24. de matr. c. 9. & seq.
Disp. xxiii. An culpam admittant filii non obedientes parentibus praecipientibus aliquid matrimonium: vel ipsi incisi, aut invitati inuentus matrimonium.
Disp. xxiv. An possit filia invitata parentibus non clandestine nubens exheredari.
Disp. xxv. An leges permissitentes filias exheredari, eo quod ipsae invitatae nubant, sint correctivae iure canonico.
Disp. xxvi. An teneatur parentes dotem constituere filiabus ipsi invitatae nubentibus.
An teneatur pater alimenta praestare filio habque ejus consentu matrimonium inveni, & ejus uxori, ibi n. 20. & 21.
Quod matrimonium dicatur indignum, ibi n. 23. & seq.
Disp. xxvii. Qualiter probetur metus.
An credendum potius sit duobus de metu dependentibus, quam multis de spontanea voluntate, ibi n. 1. 2. & 3.

LIBER QUINTUS.

De consensu conditionato.
Disp. i. Utrum matrimonium possit contrahi sub conditione generalis, & sub conditione speciali intrinseca, illudque sanguinea, si Deo, vel Ecclesiae placeat.
Disp. ii. An conditio extrinseca necessario eventura, adjecta matrimonio, ut si eras fol ortetur, reddat ipsum conditionale, & suspendat consensum.
Disp. iii. An conditio impossibilis adjecta matrimonio, ipsum vitiet, vel ea rejecta, sit legitimum, & absolutum matrimonium.
Disp. iv. An omnes conditiones impossibiles sive de praesenti, sive de futuro, aut praeterito apponantur, reiciantur a matris

monio.
An reiciantur conditiones per naturam impossibilem, ibi n. 5.
Quid de conditionibus solo iure impossibilibus, n. 6. & 7.
Quid de conditionibus de facto solo impossibilibus, ibi a n. 12.
Quid si conditio per accidens ex solo temporis lapsu, sit impossibilis, ibi a n. 15.
Quid de conditione impossibili contra substantiam matr., ibi a n. 19.
Disp. v. An haec conditio repetitur impossibilis, si Pontifex dispensaverit, atque ita adjecta sponalibus inter confanguineos reiciatur, & sponsalia tanquam pure contracta, sint prorsus invalida.
An obtenta dispensatione, fiat vera sponsalia, ibi a n. 22.
Quid si non adiciatur tali promissioni ea conditio, si Pontifex dispensaverit, ibi a n. 25.
Quid si impedimentum non sit dirimens, sed tantum impediens matrimonium, per Pontificem, aut per Episcopum dispensabile, ibi a n. 28.
An resiliens ab his sponalibus, teneatur alteri expensas dispensationis, & quatuorque alias factas solvere, ibi a n. 32.
An hic promittens teneatur dispensationem procurare, & cujus expensis, ibi a n. 35.
An inter hos liceat tactus, & oscula licita sponis de futuro, ibi a n. 38.
Disp. vi. An conditio honesta, & possibilis adjecta matrimonio, illud suspendat.
Disp. vii. Quando conditio haec adjecta sponalibus aut matrimonio, si patri placeat, censetur impleta, ut ex tunc parificetur.
Disp. viii. An matr. contractum sub conditione honesta, efficiatur ea impleta validum absque novo consensu.
An idem dicendum sit, quando contrahentes erant inhabiles, ineventque matrimonium ea conditione, si Pontifex dispensaverit, ibi a n. 39.
Quando aliquis contrahit cum duobus sub conditione honesta, & simul utraque impletur, quod matrimonium praevaleat, ibi a n. 41.
Quid si sponsalia cum duobus ineventur sub conditione, & simul ambae conditiones impleantur, ibi a n. 17.
An si aliquid circa haec per Tridentinum immutatum, ibi a n. 20.
An si contrahatur matrimonium coram parochio, & testibus, sub conditione honesta efficiatur post Tridentinum, validum absque novo consensu, vel sit opus ut parochus, & testes assistant verificationi conditionis, ibi a n. 23.
Disp. ix. An conditio contraria substantiae matrimonii, aut ejus bonis sive fit de praesenti, praeterito, aut futuro, ipsum annullat.
Disp. x. An conditio contraria bonis matrimonii si honesta sit illud annullat. Ut contraheo tecum, modo ambo servemus castitatem.
Quid, de haec conditio, si prius ita te castitatis voto astringas, ut hancquam a me petas, nec reddas, ibi n. 3.
Quid de conditione nunquam exigendi, ibi n. 4.
Quid de conditione, ut liceat ingredi religionem, ibi n. 6.
Disp. xi. An castet matrimonium haec conditio, ut alter conjux non teneatur reddere, quoties alteri non licet exigere.
Disp. xii. An si infideles inean matrimonium, ea conditione, ut liceat esse repudium, aut pluralitas uxorum eo modo quo eis in lege sua permittitur, valeat matrimonium.
Disp. xiii. Quando conditio contraria matris. apponatur altero folo contrahente, an illud vitiet.
Disp. xiv. An sponsalia reddantur nulla, quando adiciatur conditio substantiae contraria.
Disp. xv. An conditio turpis non contraria matrimonio, nec bonis ejus, ipsum suspendat.
Disp. xvi. An haec conditiones, si mecum concubueris, si te virginem invenero, si in primo concubitu mihi placearis, reiciantur tanquam turpes.
Disp. xvii. An sicut conditiones turpes, & impossibiles reiciantur a matrimonio, ita etiam a sponsalibus reiciantur.
Disp. xviii. An conditiones impertinentes reiciantur in matr. vel illud suspendant.
Disp. xix. An omnia de conditionibus tradita, dicenda sint de modo, demonstratione, & causa, quando haec sunt honesta, impossibilia, contrariantur substantiae matris, aut sunt turpia.

LIBER SEXTUS.

De donationibus inter conjuges, & sponsalibus largitatis, & arboris.
Disp. i. An donatio inter conjuges valida sit.
Disp. ii. Utrum valeat donatio inter conjuges, qui veri non sunt, sed putativi.
Disp. iii. Utrum in aliquibus casibus valida sit donatio inter virum, & uxorem.
Disp. iv. An valeat donatio inter conjuges, ex qua donans non censetur pauperior.
An sit contra morem proprium Clement. VIII. vel contra votum pauperatis, si roget religiosus volentem sibi donare, ut donet alii, ibi n. 7.
An permissum sit in foro externo, & conscientiae, debitori repudiare hereditatem vel legatum in creditorum fraudem, ibi n. 8. & 9.
An possit praetor repudiare hereditatem, vel legatum monasterio, aut Ecclesiae delata, absque solemnitate requisita in alienatione rerum Ecclesiasticarum, ibi n. 10. & seq.